

Sisäministeriö
Pelastusosasto
PL 26
00023 Valtioneuvosto

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen ja pelastuslaitoksen lausunto hallituksen esityksestä laiksi pelastuslain ja Pelastusopistosta annetun lain muuttamisesta VN/14247/2021-SM-17

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue ja pelastuslaitos toteaa yhteisessä lausunnossaan seuraavaa:

Tiedonsaantioikeus ja rekisterit

Pelastusviranomaisen tiedonsaantioikeus hätäkeskuslaitoksen ylläpitämästä hätäkeskustietojärjestelmästä arvioidaan olevan nykyisellään riittämätön, eikä esitetty lakimuutoskokonaisuus kaikilta osin korjaa tilannetta. Pelastuslain 12 §:n soveltamisalaan kuuluvat hätäkeskukseen kytketyt laitteet eivät kaikkien pelastusviranomaisen lakiin perustuvien tehtävien osalta tule riittävästi huomioiduksi lakimuutoksessa.

Etenkään pelastuslain 78 §:n mukaisten valvontatehtävän suorittamisen osalta pelastusviranomaisella ei ole riittäviä tiedonsaanti oikeuksia. Lakimuutoksessa pelastusviranomaisella ei ole oikeutta valvontatehtävän suorittamiseksi saada pelastuslain 12 §:n mukaisten laitteiden hätäkeskuksen tietojärjestelmään kirjattuja tietoja. Valvontatehtävän suorittamiseksi voi olla tarpeellista arvioida paloilmoitinlaitteen toimintakuntoisuutta esimerkiksi hätäkeskuksen lokirekisteriin kirjattujen tietojen avulla. Lisäksi valvontatehtävän suorittaminen edellyttää mahdollisuutta valvoa ilmoitinlaitteen nimi- ja osoitetiedot, ilmoitinlaitteen tarkka maantieteellinen sijaintitieto, ilmoitinlaitteen vastuhenkilöiden tiedot sekä ilmoitinlaitteesta lokirekisteriin kirjautuneet tiedot.

Edellä mainitut tiedot vaikuttavat valvonnassa olevan laitteen teknisen toimintakyvyn arvioimiseen sekä varmistamiseen. Lisäksi tämä vaikuttaa myös oikean pelastusyksikön hälyttämiseen, kiireellisen pelastustehtävän mahdollisimman sujuvaan hoitamiseen sekä asiakkaan saaman palvelun nopeuteen ja laatuun. Huonosti toimivat laitteet aiheuttavat lisäksi erheellisiä paloilmoituksia, joiden hoitaminen kuluttaa pelastuslaitosten resursseja.

Edellä mainitut tiedot tulisi olla myös pelastustoimen laitteista annetun lain (10/2007) 7 ja 13 §:n mukaista tehtävää hoitavan tarkastuslaitoksen tarkastajan käytettävissä heidän tarkastuksiaan koskien. Ilman kyseisiä tietoja tarkastuslaitoksen työ vaikeutuu ja tarkastustyön laatu kärsii. Tämä johtaa edelleen haasteisiin pelastuslaitoksen suorittamien pelastustehtävien hoitamisessa ja pelastusviranomaisen valvontatehtävän hoitamisessa.

Pelastuslaitokset laskuttavat paloilmoittimen haltijaa toistuvasta hätäkeskuksen valvontaan liitetyn paloilmoittimen erheellisestä hälytyksestä pelastuslain 96 §:ään perustuen. Hätäkeskuslaitoksella on tieto ilmoitinlaitteen haltijasta ja laskutusosoitteesta,

mutta se ei nykyään luovuta kyseistä tietoa pelastuslaitoksen käyttöön, eikä tätä ole myöskään huomioitu uudessa lakimuutoksessa. Tietoa ei ole luovutettu, koska pelastuslaitos ei ole paloilmioittimen valvontasopimuksen sopimusosapuoli. Este tiedon luovuttamisessa vaikeuttaa ja hidastaa pelastuslaitoksen hallinnollista työtä. Yhteinen rekisteri laskutusosoitteista tai mahdollisuus tiedon luovuttamiseen tehostaisi viranomaisten tehokasta yhteistoimintaa.

Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen esityksenä on, että pelastusviranomaisella on oikeus pelastuslain 78 §:n mukaisen valvontatehtävän suorittamista ja pelastuslain 96 §:n mukaista laskutusta varten tai pelastustoiminnan suunnittelemiseksi saada hätäkeskustietojärjestelmästä tietoja hätäkeskuksen valvonnassa olevien pelastuslain 12 §:n ja pelastustoimen laitteista annetun lain soveltamisalaan kuuluvien teknisten järjestelmien tietoja muiden säännösten sitä estämättä. Lisäksi lainsäädäntöä on syytä muuttaa tarvittavilta osin siten, että tarkastuslaitoksen on oikeus saada hätäkeskuksen valvonnassa olevasta laitteesta hätäkeskustietojärjestelmään kirjatut tiedot sille lain mukaan kuuluva valvontatehtävää suoritettaessa.

Mahdollisuutta kirjata pelastuslaitoksen valvontarekisteriin pelastuslain 8 §:ssä tarkoitettua kulotusta tai tulenkäsittelyä pidetään hyvänä muutoksena. Rekisterien ylläpidon siirtämistä vastuuviranomaisen vastuulle pidetään kokonaisuutena hyvänä kehittämistoimena.

Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä

Hätäkeskuslaitos saa hätäkeskukseen kytkettyjen ilmoitinlaitteiden ja sammutusjärjestelmien merkittävistä toimintakyvyn alenemista tiedon. Tämä ilmenee esimerkiksi toistuvina laitevikailmoituksina tai säännöllisen testaamisen laiminlyöntinä sekä ilmoitinlaitteen vastuuhenkilötietojen vanhentumisena. Pelastuslain 42 § mukaisia ilmoituksia hätäkeskuslaitos ei pelastuslaitoksille kuitenkaan tee. Ilman kyseisiä ilmoituksia pelastuslaitosten on vaikea saada näitä tietoja ja puuttua kyseisiin ongelmiin. Hätäkeskuslaitoksen tekemien ilmoitusten perusteella pelastusviranomaisen olisi mahdollista reagoida nykyistä tehokkaammin valvontakohteen kohonneeseen riskitasoon pelastuslain 78 §:n mukaisessa valvontatehtävässä.

Esityksenä on, että Hätäkeskuslaitoksen velvollisuutta pelastuslain 42 §:n mukaisen ilmoituksen tekemiseen täsmennetään lainsäädännössä kattamaan edellä kuvatut turvallisuusjärjestelmien vakavat ongelmatilanteet.

Onnettomuuksien ehkäisyä ja valvontaa koskeva sääntely

Suurimpana muutoksena nähdään pelastuslain 17 §:ssä esitetty muutos vastuun siirtämisestä asukkaalta kiinteistön omistajalle palovaroittimiin liittyvissä vastuissa. Kokonaisuutena tämä nähdään hyvänä muutoksena. Haasteelliseksi voi muodostua kaikkien kiinteistöjen omistajien tavoittaminen ja lain muutoksen tiedoksi vieminen vastuussa oleville tahoille. Pelastuslaitokset ovat myös siirtyneet asuinkiinteistöjen valvonnassa itsearviointilomakkeiden käyttöön ja fyysiset valvontakäynnit asuinkohteissa ovat selvästi vähentyneet. Kyseisen säännöksen toteutuminen ja valvonta jää pelastuslaitoksissa todennäköisesti vähälle huomiolle. Valvonnan resurssit eivät pelastuslaitoksissa mahdollista kyseisen säännöksen tarkempaa valvontaa, joten lain muutoksen vaikutuksia siirtymäajan jälkeen on vaikea arvioida.

Pelastustoimintaa koskeva säätely

Pelastustoiminnan yhteisen tilannekuvan merkitys korostuu muuttuneessa turvavallisuustilanteessa. Tilannekuvaa täytyy pystyä muodostamaan, ylläpitämään ja jakamaan paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla. Paikallisella tasolla turvallisuustilannekuva koskee kaikkia hyvinvointialueen toimialueita, josta voidaan välittää tilannetietoja pelastustoimen alueelliseen ja valtakunnalliseen tilannekuvaan. Esitetty lakiehdotus parantaa ja selkeyttää kaikilla kolmella tasolla tilannekuvan ylläpitämistä sekä tilannetiedon jakamista eri toimijoiden kesken.

Pelastustoiminnan yhteensovittamista ja johtamista koskevat säännökset yhteistyöalueella avaa uusia mahdollisuuksia pelastustoiminnan operatiivisen johtamisjärjestelmän uudistamiselle ja kehitystyölle. Samoin mahdollisuus koota tehtäviä jonkin yhteistoiminta-alueen pelastuslaitoksen hoidettavaksi vähentää päällekkäistä varautumista ja tehostaa toimintoja. Pelastustoiminnan alueellisen yhteistyön järjestäminen samalla maantieteellisellä alueella sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa tuo yhdenmukaisuutta alueellisen tason toimintojen suunnitteluun ja kehittämiseen.

Ville-Petteri Pulkkinen

Vs. pelastuspäällikkö, pelastusjohtajan sijaisena
puh. +358 50 5970604
etunimi.sukunimi@pkpelastuslaitos.fi

Pohjois-Karjalan pelastuslaitos

Noljakantie 4
80140 Joensuu

Jakelu

Sisäministeriö kirjaamo, kirjaamo.sm@govsec.fi
Siun sote kirjaamo, kirjaamo@siunsote.fi
Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kirjaamo, kirjaamo.hyvinvointialue@siunsote.fi